

Vereniging Vrienden van de Sloterplas

Nieuwsbrief nr. 22 - december 2008

Alexia Fontein

De door Sinterklaas drie jaar geleden in werking gestelde Alexia Fontein in de Sloterplas spoot al sinds het Waterval Festival in september 2008 niet meer...

*Toen Sinterklaas in Osdorp kwam
Zocht hij eerst de fontein
Die hij drie jaar geleden bracht
Voor plasvriend groot en klein.*

*Zijn intocht was geweldig fijn
De kinderen genoten
Maar het gemis van de fontein
Heeft Sint toch zeer verdrotten.*

*Zal Sint volgend jaar naar Osdorp komen
Met een teleurstelling in 't verschiep?
Als Osdorps Diensten zo verslomen
Nee, dan komt hij zeker niet.*

Sinds 12 december spuit hij weer wel. Wij zullen Sinterklaas op de hoogte stellen.

Aankondiging Lezing geschiedenis van de Sloterplas

Op donderdag 15 januari 2009 (aanvangstijd 20.00 uur) zal Erik Swierstra een lezing met lichtbeelden geven over de geschiedenis van de Sloterplas vanaf het jaar 1000 tot heden. Deze lezing is voor het Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer gedeeltelijk ook al vertoond in de Drijfsijs, maar wegens succes wordt deze nu herhaald voor de leden van de Vereniging Vrienden van de Sloterplas.

*Locatie: Van Eesterenzaal, Jan Tooropstraat
6. 1062 BM Amsterdam, tel. 020 - 3460670.*

Beheervisie Sloterpark-Oost (vervolg)

In onze vorige nieuwsbrief kon u lezen dat stadsdeel Slotervaart plannen ontwikkelt om het beheer van hun deel van de Sloterplas en het park gericht te kunnen uitvoeren.

Voor het maken van het beheerplan is het bureau Eco Consult ingehuurd.

Op 27 oktober zijn de ambities en verbeteringsuggesties gepresenteerd aan de klankbordgroep. Een plan van aanpak zal het vervolg zijn op deze presentatie en de reacties die zijn geformuleerd. Gebruik makend van de presentatie willen wij u graag informeren over de ambities. De identiteit van het gebied wordt door Eco Consult als volgt geformuleerd:

Het Sloterpark in zijn geheel is een zeer ruimtelijk **bospark aan het water** met een natuurlijke functie. Het water (de Sloterplas) is een belangrijk beeldbepalend element. Kenmerkend is verder de combinatie van de plas met aan de korte kanten open, stedelijke wanden en aan de lange kanten gesloten, groene wanden. Bij de ambities onderscheidt men de aspecten: ontwerp-gebruik-natuur.

Met betrekking tot het **ontwerp** heeft men de ambitie de ruimtelijke architectonische principes van de Westelijke Tuinsteden te volgen; duidelijk verschil tussen korte en lange kanten voort te zetten, één duidelijk gezicht na te streven: bospark met een gezond bomenbestand en gevarieerde beplanting.

Bij het **gebruik** denkt men aan afwisseling tussen verschillende vormen van actieve recreatie, een schoon en heel park waar voldoende ruimte is voor watergerelateerde recreatie, een park dat prettig is om in te recreëren met hoge ecologische waarde.

Voor wat betreft de **natuur** noemt men als ambities: een park dat een unieke biotoop is voor diverse soorten vleermuizen, met ruimte voor natte natuur en kwalitatief goed water in de plas.

Deze ambities vragen om verbeteringen t.o.v. de huidige situatie. Aangezien er nog geen definitieve aanpak vaststaat willen wij hier slechts enige suggesties van Eco Consult noemen.

- Door natuurvriendelijke oevers lange en korte kanten onderling verbinden;
- Nader onderzoek naar huidig gebruik en mogelijkheden/wensen voor verschillende vormen van recreatie;

- Plekgewijze oplossing voor de wateroverlast;
- Enige ruimte voor natuurlijke verjonging;
- Doordachte boombeplanting.

Met een toelichting en enige discussie over de ambities en een eerste verkenning van de voorgestelde verbeteringen hadden we een levendige bijeenkomst. De aanwezige bestuursleden kunnen zich vinden in de ambities en zijn zeer content met de erkenning van de waarde van dit gebied. In de volgende bijeenkomst wordt het plan van aanpak besproken.

Bomontaal van Slotervaart: terug naar de oorsprong

Ontwerpers gaan de oorspronkelijke Bomontaal van Slotervaart weer als leidraad gebruiken voor de (her)inrichting van de openbare ruimte. De Bomontaal, destijds ontwikkeld bij het ontwerpen van de Westelijke Tuinsteden in de jaren vijftig van de 20e eeuw, bevat de ontwerpbeginselen voor het karakteristieke straat- en groenbeeld van de tuinsteden en beschrijft onder andere bepaalde locaties, compositie, bebouwing en soort bomen. Bij herinrichting en beheer is tot nu toe niet veel rekening gehouden met de oorspronkelijke ontwerp-uitgangspunten. Gebruik van de leidraad vereenvoudigt het beheer en versnelt het ontwerpproces. De Bomontaal kan in heel Slotervaart, met uitzondering van Nieuw Sloten en een aantal gebieden rond Delflandplein-Staalmanplein, toegepast worden. De stadsdeelraad besluit op 25 februari 2009.

Van: www.slotervaart.amsterdam.nl

Visarend boven de Sloterplas

Op 21 augustus werd door vogelkenner Paul Marcus een visarend gesignaleerd. Vanaf het Paviljoen Oostoever werd deze vogel om 8.40 uur gezien vliegend over de plas in zuidwestelijke richting. Voor zover bekend is het een voor de Sloterplas nieuwe soort. Op dezelfde dag werden overigens ook weer ooievaars gesignaleerd op daken van de Frans Bastiaansestraat, nabij de plas.

Brief Loveland Festival

Op 16 november 2008 heeft de V.V.S. een brief gezonden aan het Dagelijks bestuur van het Stadsdeel Geuzenveld/Slotermeer waarin wij onze bezwaren met betrekking tot het Loveland Festival van 2 augustus 2008 nog eens verwoord hebben (zie ook nieuwsbrief nr. 21). Ook de Vereniging Bewonersbelangen Burgemeester Hogguerstraat heeft brieven verzonden, met daarbij 36 schriftelijke klachten van bewoners.

Sloterplas zwemplas of visvijver?

De Sloterplas lijdt aan toenemende watervervuiling. Bij warm weer is er regelmatig een zwem-

verbod als gevolg van blauwalgvorming. Met de probleemstelling 'Sloterplas zwemplas of visvijver?' heeft het communicatiebureau Eggink van Manen geprobeerd de belangstelling voor de waterschapsverkiezingen te vergroten. Ter voorbereiding van het debat over dit thema waren vertegenwoordigers van de V.V.S., de Amsterdamse Hengelsport Vereniging (AHV), het Watersportcentrum en Waternet uitgenodigd in het Watersportcentrum op 9 oktober 2008.

Het debat is gehouden op 10 november met vertegenwoordigers van 11 belangengroepen waarop gestemd kon worden bij de Waterschapsverkiezingen eind november.

Maatregelen AHV

Duidelijk gealarmeerd, was de AHV met drie bestuursleden en een bioloog naar het Watersportcentrum gekomen en bleek inmiddels maatregelen genomen te hebben tegen de uit de hand gelopen visserspraktijken aan de Sloterplas: Er wordt geen vis meer uitgezet. Er wordt geen drie-daagse visvergunning meer verstrekt en er wordt een nachtverblijfpas uitgereikt die wordt gecontroleerd.

De AHV probeerde nog het zwemmen in de plas te bagatelliseren, maar het Watersportcentrum maakte duidelijk dat, als het water te vuil is, er ook niet gezeild of gesurft kan worden. Ook wordt er natuurlijk veel gedoken.

Visstand

Door het uitzetten van de karpers door de AHV is het bestand aan vissen in de loop van de tijd erg eenzijdig geworden; Er zijn voornamelijk (grote en oude) karpers en brasems. Bovendien zijn er in de Sloterplas weinig ondiepe plekken waar vissen kunnen paaien en jonge vissen veilig kunnen groeien tussen de water- en oeverplanten zonder door de grote vissen te worden opgegeten. Deze planten hebben ook een waterzuiverende functie. Nu worden de wortels door de grote vissen losgewoeld. Waternet wil een onderzoek naar de invloed van de visstand op de vervuiling om te komen tot een visstandbeheer.

Oorzaken vervuiling van de plas

De Sloterplas is geïsoleerd van andere wateren. Alleen door drie sluizen (Burgemeester Cramergracht, Slotervaart bij de Westlandgracht en bij de Aker) bestaat verbinding naar buiten. In de loop der jaren is het water steeds vuiler geworden. Dit wordt veroorzaakt door de toevoer van nutriënten (voedingsstoffen). Naast het bijvoeren door vissers die kattenvoer in het water gooien om vissen te lokken en de grote hoeveelheden brood die in Geuzenveld in het water worden gegooid, stroomt ook het vervuilde water uit sloten en grachten in de omgeving de plas in. Een belangrijke bron is het water afkomstig van volkstuinencomplexen ten westen van Geuzenveld. In de Eendrachtspolder liggen vier complexen die niet alle op de riole-

ring zijn aangesloten. Het afvalwater stroomt in vele gevallen zo de sloten in. Vervolgens loopt het via de grachten naar de Sloterplas.

Blauwalg

Ondanks het feit dat de Sloterplas zo'n dertig meter diep is vindt er weinig menging plaats. Het water is gelaagd. Dieper dan circa 7 meter dringt geen zonlicht door en is het het hele jaar donker en koud. De bovenste lagen worden wel door de zon verlicht en verwarmd. In het troebele en voedselrijke water groeien groene algen. Deze algen komen op warme, windstille dagen bovendrijven en sterven af waardoor een zeer giftige blauwe drijfslag ontstaat, de zogenaamde Blauwalg.

Blauwalgen zijn eigenlijk geen algen, maar bacteriën. De correcte naam is dan ook cyanobacteriën, afgeleid van de kleur cyaan (blauwgroen).

Stuwen

Het AGV (Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht) heeft nu als maatregel voorgesteld het water van Geuzenveld en Osdorp te scheiden van de Sloterplas door het plaatsen van beweegbare stuwen. Zo kan het water vanuit deze wijken via de Hoekenesgracht rechtstreeks naar de Slotervaart stromen en vandaar via het Akergemaal en de molen van Sloten naar de ringvaart van de Haarlemmermeer. De stuwen moeten zo te manipuleren zijn dat het varen van en naar de plas mogelijk blijft.

Europese Kaderrichtlijn water

Het uitvoeren van bovenstaande maatregelen is een plicht. Men moet in 2015 aan de Europese Kaderrichtlijn Water voor zwemwater voldoen.

Waterschapsverkiezingen november 2008

Van 13 t/m 25 november vonden er waterschapsverkiezingen plaats. De lijst Water Natuurlijk, die veruit de meeste aandacht voor natuur en recreatie had, kreeg bij AGV de meeste stemmen en is met 5 zetels de grootste vertegenwoordiging, gevolgd door de PvdA, CDA en VVD met alledrie 3 zetels.

Kroniek Osdorpse Oevers, deel 7

September 2008 - Uit het Osdorp Journaal

Ten behoeve van ontspanning voor iedereen wordt de oever in 5 zones verdeeld. Dit volgens het plan van het Bureau van Riek (BVR):

Van west naar oost, langs Meer en Vaart: De Landtong, het Balkon, de Steiger, het terras met hotel. Langs de Lelylaan: De Velden.

Men wil experimenteren met tijdelijke horeca en evenementen op de eerste drie genoemde zones.

18 november - Open Raad - 'informatief'

Stond in het teken van de Kaderrichtlijn Water met een presentatie van Waternet, over de ver-

vuiling van het water en de mogelijke maatregelen om er weer goed zwemwater van te maken.

Op 19 november heeft de gemeenteraad een motie aangenomen. Men wil onderzoeken of vervuillende volkstuinten nog voor 2015 op het riool aangesloten kunnen worden.

Ook werd de Stuurgroep Sloterplas in bijlage 2 geïntroduceerd. Zij heeft 13 'Interventies' bedacht voor de Sloterplas. Ter kennisname was te lezen 'Voortgangsrapportage Osdorp Oever Sloterplas' (15 pagina's). Dit stuk bevat o.a. een strategie om de geld opbrengende plannen snel tot uitvoering te kunnen brengen. Deze zijn het hotel, het terras en de steiger met horeca in samenwerking met een commerciële ontwikkelaar om Osdorp 'weer bruikbaar te maken'.

Stadsdeel Osdorp hoopt tegenwerking van de provincie te kunnen vermijden door aan de nieuwe structuurvisie en gewijzigd bestemmingsplan zaken te koppelen als kwaliteitsverbetering groen en water, routes en openbare toegankelijkheid.

De voortgangsrapportage wordt in januari geagendeerd.

2 december - Open Raad - 'mening vormend'

Pas om 22.30 uur kwam de Kaderrichtlijn Water aan de orde. Men heeft daarover geen besluit genomen. D'66 benadrukte geen beslissing te willen nemen over de 13 interventies genoemd in bijlage 2 en de PvdA wil een amendement van het voorstel van Waternet met structurele oplossingen voor de vervuiling.

16 december - Open Raad - 'besluitvormend'

De raad stemt in met het stuwenplan van Waternet. Men wil ze een tijdelijk karakter geven, omdat uiteindelijk het grachtenwater schoner moet worden.

Rondleiding scholieren om de Sloterplas

Het bestuur van de V.V.S. heeft voldaan aan een verzoek van Bosch-Film tot het rondleiden van ong. twintig leerlingen uit de derde klas van het Hervormd Lyceum West.

Bosch-Film organiseert het project 'Verover je eigen omgeving'. Een schoolklas wordt meegenomen naar een monument of plek met historische waarde in de omgeving. De klas ontmoet daar iemand die een band heeft met de plek of het monument en er veel over kan vertellen. Daarna mogen zij zelf een manier bedenken waarop zij het cultureel erfgoed voor andere jongeren interessant kunnen maken. Bosch-Film zorgt ervoor dat hun beste plan een paar weken later wordt uitgevoerd en dat deze 'verovering' wordt gefilmd.

Op 5 november waren een twintigtal kinderen op gele huurfietsen (yellow bikes) vanaf hun school, langs de Sloterplas, naar het Oeverpad gereden waar wij werden opgewacht. Aanvankelijk lukte het niet met de kinderen te communiceren, zelfs niet met een megafoon. Maar toen Erik Swierstra

de megafoon ter hand nam en enige wetenswaardigheden brulde, werden zij toch even stil. Dit lukte enkele keren.

We eindigden onze fietstocht bij Café Oostoever waar Age Niels Holstein van stadsdeel Geuzenveld/Slotermeer klaarstond om iets over de toekomstplannen met de Sloterplas te vertellen. Deze waren o.a. het idee om onder terras Oostoever op het platform een kunststofschaatsbaan te leggen en het openbaar maken van de speelplaats op het zwembad terrein. Er werden pennen en papier verstrekt, zodat de kinderen een plan op papier zouden zetten om de plas voor jongeren aantrekkelijker te maken. Uit zes voorstellen, waaronder een onderwater-disco, een haaienjacht en een kanowedstrijd voor het goede doel, werd de laatste optie gekozen door een instant-jury gevormd door Age Niels Holstein, Erik Swierstra en Harriët Haakma Wagenaar. Op woensdag 10 december was de succesvolle kanowedstrijd op de Sloterplas.

Age Niels Holstein vertelde ons vervolgens het een en ander over de Stuurgroep Sloterplas, waarin o.a. bovenstaande plannen besproken worden.

13 interventies Stuurgroep Sloterplas

Om de plannen van de stadsdelen rondom de Sloterplas op elkaar af te stemmen heeft de Centrale Stad een jaar geleden een Stuurgroep ingesteld. Deze stuurgroep bestaat uit: drie stadsdeelportefeuillehouders: Tys de Ruyter (Geuzenveld/Slotermeer), Paulus de Wildt (Slotervaart) en Baadoud (Osdorp), drie wethouders uit de Centrale Stad: Maarten van Poelgeest, Carolien Gehrels en Marijke Vos, twee woningbouwcorporatiebestuurders: Gerard Anderiessen (Stadgenoot) en Jacques Thielen (Far West) en ambtenaren. Deze Stuurgroep heeft 13 interventies voor de Sloterplas en Sloterpark op een rijtje gezet.

Tot nu toe is er nog geen officiële berichtgeving van deze Stuurgroep naar buiten gekomen maar de hiernavolgende interventies werden wel genoemd in Bijlage 2 van de Kaderrichtlijn Water in Osdorp t.b.v. de Open Raad van 18 november.

- 1: Aanstellen kwartiermaker (projectmanager);
- 2: Realiseren Cultuurboot de Fl'int;
- 3: Realiseren beeldentuin;
- 4: Prijsvraag voor Café Oostoever;
- 5: Realiseren van een skatebaan naar voorbeeld in Malmö;
- 6: Professionaliseren bestaande evenementen / voorzieningen / routes, waaronder haventjes;
- 7: Vernieuwingsplan Noordoever (noordkop thema: cultuur / residence in groene setting);
- 8: Vernieuwingsplan oever Zuid / westhoek (zuidkop thema: vermaak / shopping);
- 9: Vernieuwingsplan Oostoever (thema: ontspannen / groen);

- 10: Vernieuwingsplan Westoever (thema: leisure / adventure);
- 11: Sluizen openzetten (nader onderzoek naar financiën / bereikbaarheid over water);
- 12: Verbeteren bereikbaarheid;
- 13: Businesscase Vitaal Groen.

Ook de 'Fl.int' duikt hier weer op maar nu als cultuurboot. In Slotervaart heeft er onlangs een presentatie plaatsgevonden voor de Raadscommissie. Uiteraard hebben wij onze bezwaren schriftelijk aan de raadsleden kenbaar gemaakt.

Verlichting Rondje Sloterplas

Van de heer Piet Bijl, accountmanager openbare verlichting & klokken van de gemeente Amsterdam, ontvingen wij onderstaande bijdrage.

In november is de openbare verlichting in het Slotervaartse deel van het Sloterpark diverse malen uitgevallen. De Dienst Infrastructuur, Verkeer en Vervoer (DIVV) heeft als beheerder van de openbare verlichting alle nodige acties ondernomen om de verlichting weer te laten branden. De oorzaak van de uitval bleken meerdere beschadigingen langs hetzelfde traject van de voedingskabel te zijn, vermoedelijk als gevolg van graafwerk. Op dit moment is niet bekend wie de veroorzaker hiervan is.

Bij kabelschades ontstaat het probleem vaak enkele dagen, soms weken, na toebrengen van de schade. Vocht en vuil dringen langzaam de kabel binnen en veroorzaken na verloop van tijd storingen. Als deze locatie dan is gerepareerd komt het voor dat op een andere locatie, die weer onder stroom is komen te staan vanwege de eerste reparatie, al dan niet direct, de volgende storing ontstaat. Een tijdrovende klus.

Liander (voorheen Continuum) heeft als eigenaar van de ondergrondse kabels de problemen zo snel en efficiënt mogelijk verholpen. Door middel van metingen zijn de kabelschades gelokaliseerd en gerepareerd. Aangezien er meerdere beschadigingen waren nam het dan ook meer tijd in beslag om alle schades te herstellen. Op dit moment werkt alle verlichting weer.

De verlichting op het zgn. trimpad dooft automatisch 's avonds na 23.00 uur. Dit vanwege gemaakte afspraken met o.a. het stadsdeel t.b.v. de flora en fauna.

Doordat enkele bewoners rondom de Sloterplas bij uitval van lichtmasten telkens melding maakten kon de kabeleigenaar adequaat worden ingeschakeld en tot reparatie overgaan. DIVV is daarom altijd blij met meldingen in zake storingen of schades. Alle lichtmasten worden elke drie jaar gecontroleerd en van een nieuwe lamp voorzien. Als er tussentijds een probleem ontstaat is

DIVV afhankelijk van storingsmeldingen op telefoonnummer 020 - 5972626 (24 uur per dag, 7 dagen per week). Een lampstoring wordt binnen 5 werkdagen verholpen, een ondergrondse storing neemt circa 10 werkdagen in beslag.

Verdere informatie over DIVV en/of de openbare verlichting van Amsterdam is te vinden op: www.licht.amsterdam.nl

Een halve eeuw Eigenwijks

In december 1958 werd het Sociaal-Cultureel wijkcentrum 'Tuinstad Slotervaart' opgericht, de voorganger van de Stichting Eigenwijks. Deze maand werd het 50-jarige jubileum gevierd, onder andere met een debat, eten en feest op 11 december. Tijdens deze avond werd nog eens voor het voetlicht gebracht hoe belangrijk een dergelijke organisatie is voor en de bewoners in de wijk en het onderlinge contact. Eigenwijks heeft als een van de weinige in Amsterdam stand gehouden als wijkcentrum met een bestuur van bewoners.

Ook de V.V.S. heeft een band met Eigenwijks. Sinds vijf jaar is onze vereniging vertegenwoordigd in de wijkraad, het algemeen bestuur van de organisatie. Ook ons postadres is sinds 2003 gevestigd op Jan Tooropstraat 6, het huidige adres van Eigenwijks. Als centrum voor faciliteiten is ook voor ons deze organisatie van groot belang. Wij wensen Eigenwijks nog vele constructieve jaren toe.

Schaatsen aan de oever van de Sloterplas

Het is al weer heel wat jaren geleden dat er op de Sloterplas kon worden geschaatst. Misschien wel daarom heeft het stadsdeel Osdorp dan maar het initiatief genomen om een schaatsbaan van ijs aan de Osdorpse Oever tegenover de Meervaart te leggen. Van 15 december t/m 15 januari 2009 kan er van 13.00 tot 20.00 uur geschaatst worden op een minischaatsbaantje van 10 bij 20 meter. De toegang is gratis.

Meer informatie op: www.osdorp.amsterdam.nl

Sloterijsparadijs

Van 30 januari tot 1 maart 2009 komt aan de oostoever van de Sloterplas, bij Café Oostoever, de grootste kunststof schaatsbaan van Nederland. De oppervlakte bedraagt 1500 m². De baan is gemaakt van de kunststof 'Special Ice'. Met dit materiaal is schaatsen mogelijk zonder vorst. De baan verbruikt geen energie en is dus milieuvriendelijk. Op 30 januari om 17.00 uur is er een openingsfeest, daarna zal de baan dagelijks zijn geopend van 15.00 tot 21.00 uur. Er zullen diverse activiteiten worden georganiseerd. De toegangsprijs is 2,00 euro.

Om de extra parkeerdruk te kunnen vangen, zullen er tijdelijk 45 extra parkeerplaatsen worden

gerealiseerd aan de Noordzijde/Sloterplaskant, op de groenstrook tussen fietspad en boomstrook. Voor de schoolschaatslessen wordt busvervoer geregeld. Hiervoor zullen er 2 parkeervakken komen. Het terrein voor Café Oostoever en de onderdoorgang zal afgesloten zijn voor wandelaars. Het voetpad en fietspad blijven toegankelijk. Meer informatie op: www.geuzenveld.amsterdam.nl

Verslag Excursie naar de Schinkel en Huis te Vraag

Op zaterdagmiddag 25 oktober 2008 fietsten zo'n twintig leden van de V.V.S. vanaf het Café Oostoever aan de Sloterplas via het Rembrandtpark naar de Schinkel. Eerst werd koers gezet naar het Aalsmeers Veerhuis bij de Overtoomse Sluis. Hier werd door Erik Swierstra een uiteenzetting gegeven over dit bijzondere punt in de geschiedenis van Amsterdam en de vroegere gemeente Sloten.

Sinds de 15e eeuw, toen in 1413 de Kostverlorenvaart vanaf de Schinkel naar het noorden werd aangelegd, is dit punt een scharnierpunt tussen Sloten, Nieuwer-Amstel en Amsterdam. Als gevolg van diverse conflicten tussen de steden Amsterdam en Haarlem, de Graven van Holland en het Hoogheemraadschap Rijnland was een vrije doorvaart tussen Schinkel en Kostverlorenvaart eeuwenlang niet mogelijk. Voor kleine bootjes was er wel een overhaal ('overtoom'). De veerschuiten in de richtingen Aalsmeer en Leiden vertrokken ook vanaf hier en was dit het beginpunt van de verbindingen naar het dorp Sloten, via de Sloterstraatweg en de Slotervaart, die ook door middel van een overhaal met de Kostverlorenvaart was verbonden.

Er ontstond een levendig verkeer en diverse kroegen en ambachtslieden vestigden zich rond dit verkeersknooppunt. Aan de west- (Slotense) kant ontstond de Overtoomse Buurt, aan de oost- (Nieuwer-Amstelse) kant ontstond de Dubbele Buurt. Ten tijde van het Koninkrijk Holland kon in 1808 eindelijk de overhaal tussen Schinkel en Kostverlorenvaart, die een belangrijk obstakel voor de scheepvaart was, worden vervangen door een schutsluis. Met het drukker worden van het scheepvaartverkeer werd ook deze een hindernis. De sluis bleef tot 1942 in gebruik en werd toen vervangen door een zuidelijker gelegen en grotere sluis, de Schinkelsluis, die tegenwoordig nog in gebruik is.

De ophaalbrug over de oude schutsluis werd in 1925 door een nieuwe ijzeren ophaalbrug ter hoogte van de huidige Surinamestraat vervangen. Deze werd op zijn beurt in 1948 vervangen door de nu nog bestaande basculebrug. In de landhoofden zijn beeldhouwwerken aangebracht die een herinnering vormen aan de vroeger hier gelegen overhaal. Enkele kleine huisjes langs de Sloterkade, waaronder het Aalsmeers Veerhuis uit

1634, herinneren nog aan het verleden. In het veerhuis is nog een gevelsteen te zien die hier een beeld van geeft.

Hierna werd vervolgens de Sloterkade gevolgd tot bij de Rijnsburgstraat. Dit is het punt waar vroeger de Sloterstraatweg naar het westen afboog, richting het dorp Sloten. Zo'n 100 meter naar het westen, tegenover de Sassenheimstraat, ligt de ingang van de begraafplaats Huis te Vraag.

Hier kregen wij uitleg van Willemijn van der Heijden, die samen met haar echtgenoot Leon sinds 1987 de begraafplaats beheert en veel weet over de geschiedenis en andere bijzonderheden van dit interessante terrein. Daarna leidde zij de excursiegangers rond over het terrein waar vele bijzondere graven en bomen te zien waren.

De geschiedenis van Huis te Vraag gaat terug tot in de Middeleeuwen. Waar de Sloterstraatweg bij de Schinkel kwam bestond de mogelijkheid om per veerschuit over te varen naar de Amstelveenseweg. Dit werd ook een plek waar mensen de weg vroegen. Ook Maximiliaan van Oostenrijk passeerde deze plek in 1489 op weg naar de Kapel ter Heilige Stede aan de Kalverstraat. De boerenhofstee hier werd sinds die tijd 'Te Vraghe' genoemd. Het Huys ter Vraech, gelegen aan de westoever van de Schinkel, werd in 1632 voor het eerst officieel vermeld. Willemijn van der Heijden wees ons op de oude gevelsteen van het huis die ingemetseld is in de zijkant van de voormalige aula.

In het boek 'De begraafplaatsen van Amsterdam' staat op pagina 56 informatie over de gevelsteen aan de zijkant van de aula:

"In de zijgevel aan de straatzijde werd de gevelsteen van het afgebroken Huis Te Vraag met een homo bulla ingemetseld. De bellenblazende putto symboliseert de ijdelheid der dingen; een toepasselijk motto voor een begraafplaats! De luchtballen, de aardbol waarop de jongen zit, de vuurpot en het water aan zijn voeten staan ook voor de vier elementen waaruit het universum is opgebouwd en dat past weer goed bij de metforische sfeer die deze begraafplaats ademt."

In de 17e en 18e eeuw was er een landhuis en een katoendrukkerij. Aan het eind van de 18e eeuw was dit in verval geraakt. Het huis werd gesloopt in 1891, waarna het terrein werd ingericht tot begraafplaats. Het was de eerste particuliere protestantse begraafplaats in de omgeving. Er werden veel mensen uit Sloten en omgeving begraven.

De begraafplaats bleef in gebruik tot 1962. Omdat uitbreiding door de gemeente Amsterdam niet werd toegestaan wegens uitbreidingsplannen van de stad, moest de begraafplaats sluiten. Voordat een begraafplaats kan worden geruimd gold een grafrust van dertig jaar. Toen het jaar 1992 naderde werd de grafrust verlengd tot vijftig jaar, dus het voortbestaan van het terrein was nu gegarandeerd tot 2012.

Sinds de sluiting van het terrein raakte het steeds verder verwaarloosd. In 1987 trokken Leon en Willemien van der Heijden in de leegstaande aula, die zij tot woning en atelier inrichtten. In de loop der jaren werden het gebouw en de tuin steeds verder opgeknapt, zodat het er nu na twintig jaar weer mooi onderhouden uitziet. De bomen, struiken en buxushaagjes hebben door creatief snoeien een architectonische werking gekregen. De door klimop overgroeide takkenrillen die de terp omringen lijken op lage muren. De begraafplaats lijkt eeuwenoud. Vanaf het terrein is er een mooi uitzicht op het weiland er achter van het aparte poldertje (met een eigen gemaal) waarin het terrein van Huis te Vraag is gelegen.

De toekomst van dit mooie stukje stadsnatuur is echter ongewis. Voor de periode na 2012 kan het stadsdeel Oud-Zuid bestemmingen bedenken die het uitkomt. Het echter valt te hopen dat deze bijzondere begraafplaats ook in de toekomst kan blijven bestaan.

Vervolgens maakten wij een wandeling langs het smalste gedeelte van het Jaagpad, vanaf de Rijnsburgstraat, langs de woonboten, tot aan de Generaal Vetterstraat. Daarna werd de weg per fiets vervolgd naar de Schinkelsluis of Nieuwe Meerluis, die de oude Overtoomse Sluis in 1942 heeft vervangen en sindsdien de verbinding vormt tussen de Schinkel en de Nieuwe Meer en tevens het Amsterdamse Stadspeil en het Boezempeil van Rijnland. Hier was het einde van excursie.

Enkele deelnemers gingen daarna naar het NME-centrum aan de Oeverlanden van de Nieuwe Meer, waar Jan Kees van Dijk koffie en thee met speculaasjes voor ons had klaargezet.

Verslag: Erik Swierstra.

Vereniging Vrienden van de Sloterplas Opgericht 4 juni 2003

Bestuur

Harriët Haakma Wagenaar - voorzitter
Erik Swierstra - secretaris
Tineke Stricker - penningmeester
Tineke Rombout
Peter Stein
Berta Tenner

www.vriendenvandesloterplas.nl

